

Právo Evropské unie

11. Přednáška – Další oblasti
úpravy práva EU (ochrana
hospodářské soutěže v EU,
ochrana spotřebitele v EU, právo
životního prostředí v EU)

Hospodářská soutěž

- souběžná snaha subjektů na trhu určitého druhu zboží nebo služeb, jejichž cílem je dosažení určitých výhod před ostatními v oblasti hospodářských užitků, popř. výsledků, a jež vzájemně ovlivňuje jejich hospodářskou činnost.

Ochrana hospodářské soutěže

- Hmotněprávní úprava se skládá ze dvou relativně samostatných oblastí:
- Antitrustové právo, zahrnující tzv. kartelové právo (zákaz určitých dohod mezi firmami) a zákaz zneužívání dominantního postavení
- Právo koncentrací (kontrola fúzí podniků)

Zákaz určitých dohod mezi podniky

- se společným trhem jsou neslučitelné, a proto zakázané, veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by:
- mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a
- jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na společném trhu

Zákaz určitých dohod mezi podniky

- a) přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny anebo jiné obchodní podmínky;
- b) omezují nebo kontrolují výrobu, odbyt, technický rozvoj nebo investice;
- c) rozdělují trhy nebo zdroje zásobování;

Zákaz určitých dohod mezi podniky

- d) uplatňují vůči obchodním partnerům rozdílné podmínky při plnění stejné povahy,
- e) podmiňují uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další plnění, která ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem těchto smluv nesouvisejí.

Výjimky od zákazu určitých dohod mezi podniky

- Dohody jsou povoleny, jsou-li splněny následující podmínky:
- dohoda musí přispívat ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků nebo
- k podpoře technického nebo hospodářského pokroku

Výjimky od zákazu určitých dohod mezi podniky

- Dohoda nesmí podniky omezovat více,
- než je nezbytně nutné a
- nesmí rovněž umožnit vyloučení hospodářské soutěže ve vztahu k podstatné části výrobků tímto dotčených.

Výjimky od zákazu určitých dohod mezi podniky

- Komise může stanovit tzv. skupinové (blokové) výjimky. Jsou to:
- Tzv. vertikální dohody
- Dohody o specializaci
- Dohody o výzkumu a vývoji
- Dohody o licencích týkajících se know-how
- Dohody v oblasti pojišťovnictví

Zákaz zneužívání dominantního postavení

- Je zakázáno zneužívat dominantního postavení jednoho nebo několika podniků, opět s podmínkou, že může být ovlivněn obchod mezi členskými státy.

Zákaz zneužívání dominantního postavení

- Existují tři kumulativní podmínky, které dohromady tvoří skutkovou podstatu zakázaného jednání:
 - a) dominantní postavení
 - b) zneužívání tohoto postavení
 - c) vliv na obchod mezi členskými státy

Dominantní postavení

- bylo definován Soudním dvorem jako hospodářsky silné postavení, které firma má a které jí umožňuje, aby zabraňoval efektivní soutěži, protože mu dává sílu chovat se do značné míry nezávisle na svých konkurentech, odběratelích a spotřebitelích.

Zneužívání dominantního postavení

- 4 příklady zneužívání:
- Stanovení nepřiměřených cen nebo jiných obchodních podmínek,
- Omezování výroby, odbytu nebo technického rozvoje ke škodě spotřebitelů,

Zneužívání dominantního postavení

- Znevýhodňování obchodních partnerů uplatňováním nerovných podmínek při rovnocenných dodávkách (diskriminační opatření)
- Vnucování obchodních partnerů tzv. vázaných obchodů (podmiňování uzavření smlouvy další dodávkou, která s původní nemá souvislost).

Aplikace ustanovení o hospodářské soutěži (antitrustové právo)

- Komisi a národním soutěžním úřadům jsou svěřeny tyto pravomoci:
 - a) zjišťovat skutkový stav při posuzování jednotlivých případů domnělého nebo skutečného porušení hospodářské soutěže
 - b) rozhodovat o důsledcích porušení
- Komise rozhoduje ex offo nebo na základě stížnosti, kterou může podat firma (soutěžitel) s oprávněným zájmem nebo členský stát.

Aplikace ustanovení o hospodářské soutěži (antitrustové právo)

- Komise pochopitelně musí mít dostatečné prostředky k tomu, aby mohla ve všech případech spolehlivě a rychle zjistit skutkový stav. K tomu má tyto pravomoci:
 - a) požadovat nezbytné informace od vlád a jiných orgánů členských států, jakož i od firem a podnikových sdružení
 - b) provádět všeobecný průzkum celých odvětví hospodářství

Aplikace ustanovení o hospodářské soutěži (antitrustové právo)

- c) provádět šetření na místě
- d) šetření za pomoci orgánů příslušného státu
- Ve všech případech se firmy musí podrobit požadavkům Komise (samozřejmě jsou-li legitimní), jinak mohou být uloženy pokuty za ztěžování nebo znemožňování práce Komise.

Aplikace ustanovení o hospodářské soutěži (antitrustové právo)

- Vlastní rozhodnutí Komise může zahrnovat:
 - - Uložení povinnosti ukončit protiprávní chování
 - - Event. přijetí předběžného opatření
 - - Event. přijetí závazků (tj. slibů či záruk firem) vztahujících se k nařízeným opatřením
 - - Ukládat sankce

Právo koncentrací (kontrola fúzí podniků)

- má dvě protikladné stránky:
- sloučený podnik má zpravidla silnější postavení na trhu, může lépe překonat ekonomické potíže a jeho činnost je obecně efektivnější
- znamená zmenšování počtu soutěžitelů na trhu, a tedy kvantitativní omezování soutěže

Právo koncentrací (kontrola fúzí podniků)

- Výsledkem sloučení mohou být dvě různé situace:
- Firma „a“ se sloučí s firmou „b“ tak, že ho pohltí (a tedy se zvětší), aniž by sám změnil svůj statut ($a+b = A$).
- Druhý případ je ten, že sloučením dvou či více firem vznikne nový subjekt ($a+b = C$).

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS)

- ochrana hospodářské soutěže v ČR institucionálně zajišťována tímto Úřadem se sídlem v Brně.
- přísluší mu vytvářet podmínky pro podporu a ochranu hospodářské soutěže, vykonávat dohled při zadávání veřejných zakázek a veřejné podpory a vykonávat další působnosti stanovené zvláštními zákony.

Spotřebitel

- Soudní dvůr v rozhodnutích označuje spotřebitele jako člověka schopného bezmyšlenkového jednání.
- Všechny tyto skutečnosti může potom využít druhá smluvní strana a spotřebiteli stanovit pro něho nevýhodné podmínky.

Ochrana spotřebitele

Pět základních práv spotřebitelů:

- právo na ochranu zdraví a bezpečnosti
- právo na ochranu ekonomických zájmů
- právo na náhradu škody
- právo na informace a vzdělávání
- právo na zastupování

PODPORA INFORMOVANOSTI A VÝCHOVY SPOTŘEBITELŮ V EU

- "Deset základních pravidel" ochrany spotřebitele v Evropské unii:
 - 1. Nakupujte co chcete, kde chcete
 - 2. Pokud je zboží vadné, vraťte ho
 - 3. Vysoké standardy v oblasti bezpečnosti potravin
 - 4. Informujte se o tom, co jíte
 - 5. Smlouvy musí být vůči zákazníkům férové

PODPORA INFORMOVANOSTI A VÝCHOVY SPOTŘEBITELŮ V EU

- 6. Spotřebitelé mohou někdy měnit svá rozhodnutí
- 7. Možnost jednoduššího porovnání cen
- 8. Spotřebitelé nemají dostávat zavádějící informace
- 9. Ochrana spotřebitele během dovolené
- 10. Účinné urovnávání přeshraničních sporů

Směrnice 2001/95

- o obecné bezpečnosti výrobků je především přispět k prevenci nehod, a tedy vzniku škody a minimalizovat jejich riziko.

Směrnice 2001/95

- Bezpečným výrobkem je dle této směrnice každý výrobek, který za běžných nebo rozumně předvídatelných podmínek použití, včetně požadavků na životnost, a případně na uvedení do provozu, instalaci a údržbu, nepředstavuje žádné riziko nebo představuje pouze minimální rizika slučitelná s použitím výrobku a považovaná za přijatelná a odpovídající vysoké úrovni ochrany zdraví a bezpečnosti osob.

Směrnice 2001/95

- Výrobce je povinen podávat spotřebitelů informace o výrobcích nutné k tomu, aby si mohli zhodnotit riziko vyplývající z používání výrobků.
- Distributoři nesmějí dodávat výrobky, o nichž vědí nebo mají vědět, že nejsou bezpečné.

Směrnice 85/374

- o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky
- obsahuje především hmotněprávní úpravu odpovědnosti výrobce v situaci, kdy byla vadným výrobkem způsobena škoda.

Směrnice 85/374

- Vadný výrobek je takový, který neposkytuje bezpečnost, kterou oprávněná osoba může s ohledem na všechny okolnosti očekávat.
- Výrobce se rozumí především výrobce finálního produktu nebo jeho součásti, výrobce resp. zpracovatel suroviny, dovozce výrobku do EU nebo dodavatel výrobku uvnitř EU.

Směrnice 85/374

- Výrobce se může v některých případech zprostit odpovědnosti:
- Vada neexistovala v době uvedení výrobku do oběhu
- Vada je důsledkem toho, že výrobce respektoval závazné předpisy
- Vada nemohla být zjištěna s ohledem na dosavadní vědecko-technické poznatky

Nařízení (EU) č. 1169/2011

- poskytování informací o potravinách spotřebitelům
- Odpovědnost za poskytování nezbytných informací a zajištění jejich přesnosti, spočívá na výrobcí, který pod svým názvem uvádí výrobek na trh. Pokud má sídlo mimo EU, má tuto odpovědnost dovozce.

Nařízení (EU) č. 1169/2011

- Některé informace jsou povinné. Patří k nim název potraviny, seznam složek, čisté množství, datum použitelnosti, v případě potřeby návod k použití, název a adresa provozovatele a výživové údaje.
- Informace o potravinách by pro veřejnost neměly být zavádějící, zejména vyvoláváním dojmu, že konkrétní potravina má zvláštní charakteristiky nebo účinky, které ve skutečnosti nemá. Tyto informace by měly být přesné, jasné a pro spotřebitele snadno srozumitelné

Směrnice 2009/48/ES o bezpečnosti hraček

- Tato směrnice se vztahuje na výrobky navržené nebo určené, výlučně či nevýlučně, ke hraní dětem mladším 14 let.
- Výrobci ve všech případech, kdy to je považováno za vhodné vzhledem k rizikům, která hračka představuje, provádějí za účelem ochrany zdraví a bezpečnosti spotřebitelů zkoušky vzorků hraček uváděných na trh.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009 ze dne 30. listopadu 2009 o kosmetických přípravcích

- Kosmetický přípravek je jakákoli látka nebo směs určená pro styk s vnějšími částmi lidského těla nebo se zuby a sliznicemi ústní dutiny, výhradně nebo převážně za účelem jejich čištění, parfemace, změny jejich vzhledu, jejich ochrany, jejich udržování v dobrém stavu nebo úpravy tělesných pachů.
- Kosmetický přípravek dodávaný na trh musí být bezpečný pro lidské zdraví.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů

- Pro zjednodušení procesu odstoupení od smlouvy byl nově zaveden harmonizovaný vzorový formulář.
- S výhradou výjimek uvedených v článku 16 je spotřebiteli poskytnuta lhůta 14 dnů pro odstoupení od smlouvy uzavřené na dálku nebo smlouvy uzavřené mimo obchodní prostory bez uvedení důvodu a bez vzniku jiných nákladů.

Smlouva uzavřena mimo obchodní prostory

- jakákoli smlouva uzavřená mezi obchodníkem a spotřebitelem, která je např.:
- uzavřena za současné fyzické přítomnosti obchodníka a spotřebitele v místě, které není obchodními prostory obchodníka;
- uzavřena během zájezdu organizovaného obchodníkem za účelem nebo s účinkem propagace a prodeje zboží či služeb spotřebiteli;

Smlouva uzavřena na dálku

- jakákoli smlouva uzavřená mezi obchodníkem a spotřebitelem v rámci organizovaného systému prodeje či poskytování služeb na dálku bez současné fyzické přítomnosti obchodníka a spotřebitele s výhradním použitím jednoho nebo více prostředků komunikace na dálku až do okamžiku uzavření smlouvy, včetně tohoto okamžiku;

Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách

- stanovuje, že jsou zakázané smluvní podmínky.
- podmínka, která nebyla individuálně sjednána, je považována za nepřiměřenou, jestliže v rozporu s požadavkem přiměřenosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.

Podmínky uznané za nepřiměřené jsou např.

- zbavení se nebo omezení zákonné odpovědnosti prodávajícího nebo poskytovatele v případě smrti spotřebitele nebo újmy na jeho zdraví způsobených jednáním nebo opomenutím prodávajícího nebo poskytovatele;

Podmínky uznané za nepřiměřené jsou např.

- povolení prodávajícímu nebo poskytovateli zrušit smlouvu na základě libovolného uvážení, jestliže stejné právo není vyhrazeno spotřebiteli, nebo možnost, aby si prodávající nebo poskytovatel v případě, že sám zrušuje smlouvu, ponechal částky zaplacené za služby, které ještě neposkytl;

Podmínky uznané za nepřiměřené jsou např.

- zbavení spotřebitele práva podat žalobu nebo použít jiný opravný prostředek, zejména požadovat na spotřebiteli, aby předkládal spory výlučně rozhodčímu soudu, na který se nevztahují ustanovení právních předpisů, nebo bránění uplatnění tohoto práva, nepřiměřené omezování důkazů, které má spotřebitel k dispozici atd.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/114/ES ze dne 12. prosince 2006 o klamavé a srovnávací reklamě

- Klamavá reklama uvádí nebo je s to uvést spotřebitele v omyl a která tak může ovlivňovat ekonomické chování spotřebitelů nebo poškozovat jiné spotřebitele.
- Členské státy mají klamavou reklamu potírat, což se děje jejím zařazením mezi skutkové podstaty nekalé soutěže.

Klamavý charakter reklamy se posuzuje podle řady kritérií:

- vlastností zboží nebo služeb (dostupnost, složení, charakter, výrobní postup, původ atd.), očekávaných výsledků použití nebo výsledků zkoušek provedených na zboží nebo službách;
- ceny nebo způsobu, jakým je cena vypočtena;
- podmínek dodávání zboží a poskytování služeb;
- podstaty, charakteristických rysů a práv zadavatele reklamy (totožnost a majetek, způsobilost a práva průmyslového a duševního vlastnictví atd.).

Směrnice 2015/2302

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 ze dne 25. listopadu 2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS

Směrnice 2015/2302

- Hlavní náležitosti cestovních služeb:
- cestovní destinace, trasa a délka pobytu, včetně termínů a, je-li součástí ubytování, počet zahrnutých nocí
- dopravní prostředky, jejich vlastnosti a kategorie, místa, data a časy odjezdu a návratu, trvání a místa zastávek a dopravní spojení
- Není-li přesný čas ještě stanoven, informuje pořadatel a tam, kde je to relevantní, prodejce cestujícího o přibližném čase odjezdu a návratu

Směrnice 2015/2302

- umístění, hlavní rysy a případná turistická kategorie, do níž je podle pravidel země destinace ubytování zařazeno
- stravování
- návštěvy, výlety nebo jiné služby zahrnuté v celkové ceně sjednané za souborné služby
- zda jsou cesta nebo pobyt obecně vhodné pro osoby s omezenou schopností pohybu, a na žádost cestujícího přesné informace o vhodnosti cesty nebo pobytu s ohledem na potřeby cestujícího

Právo životního prostředí v EU

- Ačkoli politika životního prostředí náleží k nejmladším aktivitám EU, je prezentována jako jedno z nejdůležitějších témat agendy institucí EU, které významným způsobem zasahuje a ovlivňuje i legislativní dění v dalších oblastech.

Cíle politiky ochrany životního prostředí

- Politika EU v oblasti životního prostředí přispívá k sledování následujících cílů:
- - zachování, ochrana a zlepšování kvality životního prostředí,
- - ochrana lidského zdraví,
- - uvážlivé a racionální využívání přírodních zdrojů,
- - podpora opatření na mezinárodní úrovni, určených k řešení regionálních a celosvětových problémů životního prostředí.

Hlavní zásady politiky životního prostředí

- Politika EU v oblasti životního prostředí je zaměřena na vysokou úroveň ochrany, přičemž přihlíží k rozdílné situaci v jednotlivých regionech EU.
- Je založena na zásadách obezřetnosti a prevence, odvracení ohrožení životního prostředí především u zdroje a na zásadě "znečišťovatel platí".

Ekoznačka EU

- V EU a Evropském hospodářském prostoru se můžete setkat se symbolem Ekoznačky EU v podobě stylizované květiny.
- **Květina je udělována výrobkům a službám šetrným vůči životnímu prostředí.**
- Ostatní ekologické značky vyjadřují šetrnost v užším měřítku - např. recyklovatelnost nebo energetickou úspornost.

Ekoznačka EU

Ekoznačka EU

- Přísná ekologická kritéria existují pro **více než 23 kategorií výrobků a služeb.**
- Na Květinu tak můžete narazit na domácích spotřebičích, počítačích, oděvech a obuvi, čistících prostředcích, také u turistických ubytovacích služeb a služeb kempů.

